

Uitsnede ten behoeve van verzamelbestemmingsplan 2020-1

Lijsten karakteristieke objecten gemeente Midden-Groningen

Dit bestand omvat de volgende onderdelen:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.

Lijst karakteristieke objecten Slochteren	Uitsnede ten behoeve van: -Hoofdweg 25, Hellum -Hoofdweg 4 Harkstede

1. Inleiding

Dit boekwerkje bevat de lijst van karakteristieke objecten in de gemeente Slochteren. De inventarisatie en selectie van karakteristieke objecten in de gemeente Slochteren is uitgevoerd door Libau in opdracht van de gemeente Slochteren. In deze inleiding komen de aanleiding, het doel en de werkwijze van het onderzoek aan bod en de rol van de werkgroepen en Monumentencommissie in het proces.

Aanleiding

De directe aanleiding voor de gemeenten om het gebouwde erfgoed nader in beeld te brengen en over te gaan tot de selectie van karakteristieke bebouwing vormt de bedreiging van het gebouwde erfgoed door gaswinning gerelateerde bevingen. Inmiddels hebben vele eigenaren in de gemeenten schade gemeld aan hun panden. Op dit moment wordt naast schadeherstel tevens gewerkt aan scenario's voor versterking van de panden waarvan de veiligheid op basis van de huidige normering (NPR) moet worden vergroot. Daarbij is het niet ondenkbaar dat ook opkoop, sloop en mogelijk herbouw in beeld komen, zoals ook in andere gemeenten in het bevingengebied. Om een proactieve rol te kunnen spelen met betrekking tot behoud van de cultuurhistorische en omgevingskwaliteit, zetten de gemeenten nu in op gemeentebrede inventarisatie en selectie van karakteristieke bebouwing. Dit biedt duidelijkheid vooraf, zowel richting de eigenaren als de andere partijen die bij de genoemde (versterkings)opgaven betrokken zijn, en voorkomt dat de gemeente slechts ad hoc en per individuele casus kan reageren op de ontwikkelingen. Daarnaast wordt vanuit de samenleving een groeiende belangstelling gesignaleerd voor – en een roep om – bescherming van cultureel erfgoed als drager van lokale identiteit.

Doel

De gemeente is voornemens om karakteristieke panden aan te wijzen. Door middel van het planologisch verankeren van deze objecten in het bestemmingsplan kunnen eventuele sloopaanvragen op grond van de aanwezige cultuurhistorische waarden worden geweigerd. Ook biedt de status van karakteristiek object zicht op de inzet van deskundigheid en begeleiding en mogelijk ook meer financiële ruimte om bij het pand passende maatregelen te treffen, mocht versterking uit oogpunt van veiligheid nodig zijn.

Werkwijze

De lijst is als volgt tot stand gekomen. Vertrekpunt van de inventarisatie is de lijst van objecten van het Monumenten Inventarisatie Project. Deze lijst is meer dan twintig jaar geleden opgesteld ten behoeve van de selectie van rijksmonumenten, en bleek toe te zijn aan herziening. Op basis van veldwerk en literatuuronderzoek is de bijgevoegde lijst tot stand gekomen.

Door de gemeente is nadrukkelijk ingezet op het betrekken van de bevolking bij het proces van inventarisatie, waardering en selectie. Daartoe is de gemeente verdeeld in vier deelgebieden. Voor elk van de vier deelgebieden in de gemeente is een werkgroep samengesteld waarin lokale deskundigen afkomstig uit (cultuur-)historische verenigingen en andere betrokken burgers zitting hadden. Tijdens de werksessies zijn de objecten nader gepresenteerd en is de mening van de werkgroepleden gevraagd over het al dan niet opnemen van deze objecten op de lijst van karakteristieke panden. Ook is veel waardevolle achtergrondinformatie verkregen.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat het belangrijkste onderdeel van dit document, de lijst met karakteristieke bebouwing. De objecten op de lijst zijn gerangschikt per hoofdkern en vervolgens op straatnaam en huisnummer. Ieder object is voorzien van een korte beschrijving en een score ten aanzien van de vijf algemeen gehanteerde criteria voor de waardering van gebouwd erfgoed. Hoofdstuk 3 bevat een nadere omschrijving van deze criteria.

Enige jaren geleden heeft Libau in opdracht van de gemeente een inventarisatie en waardering uitgevoerd van agrarische objecten (zowel in als buiten de bebouwde kom). De neerslag hiervan treft u in hoofdstuk 4. Tot slot is de totaalijst voor advies voorgelegd aan de gemeentelijke Monumentencommissie. De objecten zijn vervolgens planologisch beschermd door opname in het bestemmingsplan buitengebied. Deze objecten zijn daarom niet (opnieuw) meegenomen in het onderzoek. Ook de rijksmonumenten maken geen deel uit van het onderzoek. Hoofdstuk 5 bevat een overzicht van de rijksmonumenten in de gemeente. Tot slot bestaat hoofdstuk 6 uit een beknopt overzicht van de gebruikte bronnen.

Elke Jansema en Bas Hollander, gemeente
Sanne Tillema en Herman Waterbolk, Libau

September 2017

2.   Lijst karakteristieke objecten

3. Waarderingscriteria

Het object of complex wordt aangemerkt als beeldbepalend / karakteristiek voor de gemeente Slochteren op grond van de volgende criteria:

Cultuurhistorische waarde, met als leidraad:

- het belang van het object / complex als bijzondere uitdrukking van een lokale culturele, sociaal-economische, maatschappelijke en/of wetenschappelijke ontwikkeling;
- het belang van het object / complex als uitdrukking van een emotionele band of beleving van de bewoners met het gebied.

Architectuurhistorische waarde, zich uitend in één of meer van de volgende punten:

- het belang van het object / complex voor de geschiedenis van de architectuur van het exterieur;
- het belang van het object / complex voor het oeuvre van een architect, stedenbouwkundige of ontwerper;
- het belang van het object / complex vanwege de esthetische kwaliteiten van het ontwerp;
- het belang van het object / complex vanwege bijzonder materiaalgebruik, detaillering en constructie van het ontwerp (of onderdelen daarvan);
- het belang van het object / complex vanwege het innovatieve karakter als uitdrukking van een technische of typologische ontwikkeling.

Stedenbouwkundig-landschappelijke/ensemble waarde, met als leidraad:

- de betekenis van het object / complex vanwege de situering en de ruimtelijke relaties met de omgeving;
- de betekenis van het object / complex als essentieel onderdeel of representant van een groter geheel, dat cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en/of stedenbouwkundig-landschappelijk van belang is.

Authenticiteit:

- de betekenis van het object / complex vanwege de authenticiteit van het ontwerp (of onderdelen daarvan);
het belang van het object / complex in relatie tot de structurele en/of visuele gaafheid van de rurale omgeving of directe omgevingsruimte.

Zeldzaamheid:

- het belang van het object / complex vanwege de architectonische, stedenbouwkundig-landschappelijke, bouwtechnische, typologische en/of functionele zeldzaamheid in het gebied van de gemeente Slochteren.

4. Lijst karakteristieke agrarische bebouwing

cultuurhistorisch
 architectuurhist.
 stedenbouwk.
 /ensemble
 authenticiteit
 zeldzaamheid

Hoofdweg 25	x	xx	xxx	xx	x
opmerking: dwarshuisboerderij belangwekkend erf ensemble met 23 en 27 (rijksmonument); onderdeel cluster waardevolle boerderijen Hellum - westzijde					

cultuurhistorisch
architectuurhist.
stedenbouwk.
/ensemble
authenticiteit
zeldzaamheid

cultuurhistorisch
architectuurhist.
stedenbouwk.
/ensemble
authenticiteit
zeldzaamheid

Hoofdweg 4	x	xx	x	xx	x	
opmerking: Interbellum, stookhut. Gaaf bewaard gebleven						